

Utvecklingen av Kinas ekonomi - utmaningar och möjligheter för svenska företag

Dagens Industri den 25 juni 2023

Kina har under de senaste decennierna genomgått en betydande förvandling och är sedan 2016 världens näst största ekonomi. För svenska företag är det viktigt att noga följa den ekonomiska och politiska utvecklingen i Kina, samt att anpassa sina strategier utifrån förändrade förutsättningar och möjligheter på den kinesiska marknaden. I takt med att Kina blir alltmer inflytelserikt och de geopolitiska förhållandena förändras, kommer det uppstå situationer där svenska företag tvingas navigera mellan de ekonomiska intressena hos olika maktblock. Dessa spänningar kommer att påverka handelsförbindelser, investeringar och samarbetsavtal.

I en ny rapport som i dagarna publiceras av Nationellt Kunskapscentrum om Kina vid Utrikespolitiska institutet, analyserar vi Kinas ekonomiska utveckling och integrering i den globala ekonomin. Vi kan konstatera att hur Kina utvecklas framöver har lika uppenbara som stora implikationer för svenska företag.

Tidigare har Kina varit ett viktigt land för produktion av varor för export till omvärlden, men denna betydelse har minskat över tid. I stället ses Kina med en snabbt växande medelklass som en stor och viktig marknad. För svensk handel är Kina betydelsefullt, både vad gäller varuexport och tjänsteexport, och många svenska företag ser den kinesiska marknaden som fortsatt viktig framöver, inte minst i för att hålla jämna steg med allt mer innovativa konkurrenter.

En svårighet för svenska företag är dock den allt mer auktoritära kontexten i Kina. Att på ett ansvarsfullt och hållbart sätt kunna bygga affärs- och konsumentrelationer på den kinesiska marknaden är svårt och tycks bli allt svårare framöver. Svenska företag i Kina måste relatera till både en hårdare ideologisk kontroll och fundamentala förändringar i den ekonomiska politiken. Samtidigt har svenska och europeiska företag skapat ett beroende av Kina som är svårt att ta sig ur. Den svenska regeringen uttrycker heller inga önskemål om att bryta relationen till Kina, men på olika håll diskuteras hur eventuella risker kan hanteras.

I vår rapport beskriver vi viktiga förändringar i Kinas ekonomiska politik. Kina siktar på att ta det svåra steget från att vara ett medelinkomstland till att bli ett höginkomstland. Den historiskt snabba tillväxten har möjliggjorts tack vare riklig tillgång till billig arbetskraft och stora investeringar. Men nu minskar arbetskraften på grund av en åldrande befolkning och minskande födelsetal och samtidigt förväntas investeringarna sjunka framöver. Detta innebär att framtida tillväxt kommer att behöva bygga på teknologiska framsteg och innovationer och Kina spenderar mycket stora resurser på forsknings-, industri- och teknologipolitik.

Kina förändras även i andra viktiga dimensioner. För att hantera ett fortsatt högt exportberoende och låg inhemsk efterfrågan har det kinesiska ledarskapet lanserat en politik för "tvåsidig cirkulation". Detta syftar till en omställning från exportbaserad till konsumtionsbaserad tillväxt, vilket är en utmaning. Sedan Kinas inträde i WTO 2001 har landets ekonomi i stor utsträckning växt tack vare

handel med omvärlden, men det stora handelsbalansöverskottet har lett till tilltagande spänningar i förhållandet till andra länder - framför allt till USA.

Vidare har förhoppningar om mer marknadsekonomi och politisk öppenhet när Kina blev integrerat i världsekonomin kommit på skam under Xi Jinpings ledning. I stället har Kina infört fler politiska restriktioner och rört sig mot mindre marknadsekonomi och ökad statlig kontroll över företag och näringsliv.

Kina kommer att förbli en central aktör på den globala ekonomiska arenan, och att förstå och hantera de utmaningar som detta innebär är allt viktigare för svenska företag. Det innebär att följa den politiska utvecklingen, bygga upp robusta och flexibla affärsstrategier samt upprätthålla goda relationer med affärspartners i olika delar av världen. Genom att anpassa sig till de föränderliga globala förutsättningarna kan svenska företag säkerställa långsiktig framgång och tillväxt på den internationella marknaden, trots geopolitiska spänningar och den osäkerhet som präglar dagens ekonomiska landskap.

Björn Cappelin
Tommy Shih
Fredrik Sjöholm